

HVA KAN SAMISK NASJONAL KOMPETANSETJENESTE - PSYKISK HELSEVERN OG RUS (SANKS) TILBY?

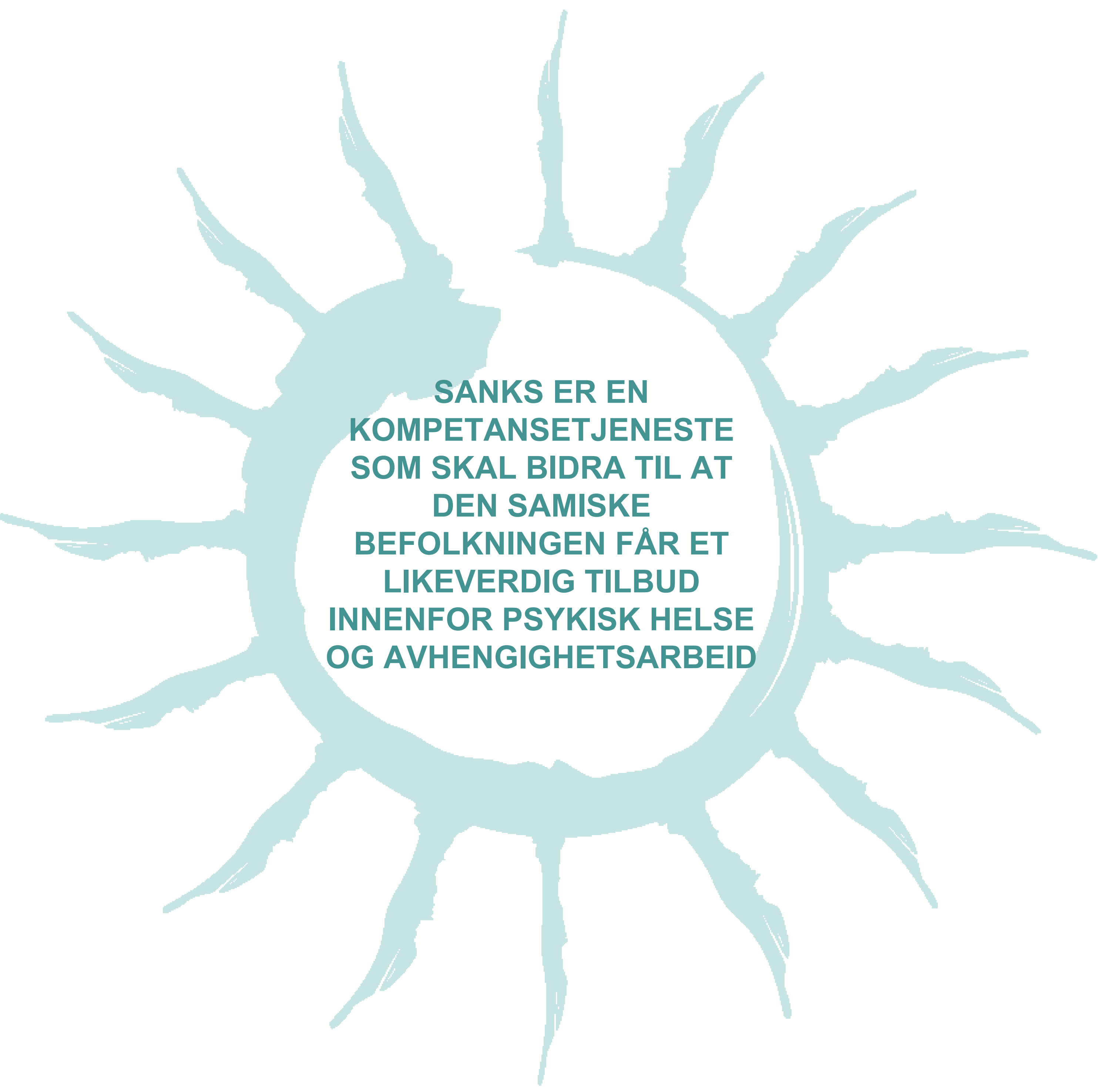
SANKS

Saemien nasjonaale maahtodienesje -
psykiske healsoevaarjelimmie jïh geeruvevoete

Samisk nasjonal kompetansetjeneste -
psykisk helsevern og rus

Sami Norwegian National Advisory Unit -
Mental Health and Substance Use

SÄN^{AG}
SANKS

**SANKS ER EN
KOMPETANSETJENESTE
SOM SKAL BIDRA TIL AT
DEN SAMISKE
BEFOLKNINGEN FÅR ET
LIKEVERDIG TILBUD
INNENFOR PSYKISK HELSE
OG AVHENGIGHETSARBEID**

NASJONALT TEAM

Nasjonaale barkoedáehkie

Nasjonaale barkoedáehkie salkehtimmiem j̄ih báehtjierdimmiem maanide, noeride j̄ih geerve almetj̄idie sj̄ierehealsoed̄ienesjisnie faalehte. Goh bielie SANKS:este mijjen lea nasjonaale d̄iedte saemien árr̄oji ávt̄este. Nasjonaale barkoedáehkie kontovresij̄jeh gellene lehkesne átna goh Oslo, R̄oros, Sn̄áase, Hábm̄ere, Romsa j̄ih Karasj̄ohka.

Mij̄jeh salkehtimmiem j̄ih báehtjierdimmiem fallehtibie daej tsagkesi ávt̄este:

- Ektiedimmiem, relasjovne j̄ih ektiespiele
- Fearadimmiesturremh
- Sturremh darjoemistie j̄ih tsáatskelesvoeteste
- Evtiedimmiesturreme
- Traavmah, asve, depresjovne j̄ih noerkemevaejv̄ieh
- Persovnelesvoetesturremh
- Psykosedáeriesmoerh
- Byöpmedimssturremh

Mij̄jeh abpe báehtjierdimmiem sj̄iehteladtebe gusnie kultuvre, ḡiele j̄ih haalveme Leah Jarngesne. Vuesiehtimmiem báehtjierdæmman sjugniehtávva dáakteren, psykologen, maanavaarjelimmied̄ienesjen baaktoe. Mij̄jeh aaj kultuvresj̄iehtedamme b̄ihkedimmiem j̄ih ööhpehtimmiem faagealmetj̄idie j̄ih ööhpehtimmiem institusjov̄nide faalehtibie gosse gyhtjelasse dan b̄ijre báata.

Nasjonalt team

Nasjonalt team tilbyr utredning og behandling til barn, unge og voksne i spesialisthelsetjenesten. Som en del av SANKS har vi et nasjonalt ansvar for den samiske befolkningen. Nasjonalt team har kontorer i Oslo, R̄oros, Sn̄ása, Hamarøy, Tromsø og Karasjok.

Vi tilbyr utredning og behandling for følgende vansker:

- Tilknytning, relasjon og samspill
- Atferdsforstyrrelser
- Forstyrrelse av aktivitet og oppmerksomhet
- Utviklingsforstyrrelse
- Traumer, angst, depresjon og tvangslidelser
- Personlighetsforstyrrelser
- Psykoseproblematikk
- Spiseforstyrrelser

All behandling tilrettelegges individuelt med fokus på kultur, språk og mestring.

Henviing skjer via lege, psykolog, barneverntjenesten.

Vi tilbyr også kulturtilpasset veiledning og undervisning til fagfolk og utdanningsinstitusjoner ved forespørsel.

National team

The National Team (NT) provides assessment and treatment to children, youths and adults at the Specialist Health Service unit. NT, as a part of SANKS, has a national-level responsibility for the Sami population. NT has offices in Oslo, R̄oros, Sn̄ása, Hamarøy, Tromsø and Karasjok.

NT provides assessment and treatment of the following problems:

- Sense of connection, relationship and interaction with others
- Behavioral disorders
- Attention/Activity deficit disorders
- Developmental disorders
- Trauma, anxiety, depression and obsessive-compulsive disorders
- Personality disorders
- Psychosis disorders
- Eating disorders

Every treatment is individually arranged with a focus on culture, language and coping.

Referral is made by doctors, psychologists or The Child Welfare Services.

In addition, upon request, NT offers culturally appropriate guidance and instructions to professionals and educational institutions.

*) Du har rett til å velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet henviingen skal vurderes ved. Dersom du har rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, kan du velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet helsehjelpen skal gis (Lov om pasient- og brukerrettigheter).

BARNE- OG UNGDOMSPSYKATRISK POLIKLINIKK (BUP)

Maana- j̄h noerepsykiatrien poliklinihke

Mijjeh salkehtimmiem j̄h
b̄ahtjierdimmiem faalehtibie maanide j̄h
noeride gaskem 0 – 18 jaepieh. Goh bielic
SANKS:ste mijjen lea nasjonaale d̄iedte
saemien ̄arroi ̄avtete, j̄h sj̄iere d̄iedte
d̄aastoehimmietjielti ̄avtete:
Guovdageaidnu, Karasjohka, Porsanger,
Lebesby, Gamvik, Deatnu j̄h Unj̄arga.

Mijjeh b̄ahtjierdimmiem tsagkesi ̄avtete vedtebe goh:

- Ektiedimmie, relasjovne j̄h ektiesp̄iele
- Fearadimmie mij geerve j̄h ij leah iemie
- Sturreme darjoemistie j̄h
ts̄aatskelesvoeteste
- Fer s̄ōjmes jallh rovnege evtiedimmie
- H̄ajnoesvoete, isolasjovne, depresjovne
j̄h ̄assjaldahkh aemieluesemen b̄ijre
- Sikne j̄h aggresjovne
- B̄ajhtoeh ̄atnoe ruvsemehtijste
- Bȳopmedimssturremh
- Asve

Mijjen sl̄iedte- j̄h
smaavemaanabarkoed̄aehkie
salkehtimmiem j̄h b̄ahtjierdimmiem
vadta maanide gaskem 0-6 jaepieh, j̄h
b̄ihkedimmiem j̄h konsultasjovnem
healsoesk̄iemtjes̄jhteridie.
Minnije barkoed̄aehkie lea r̄ajvarimmie
BUP Karasjohken j̄h Glrkonjargan
nuelesne, j̄h d̄aarje j̄h lihke laavenjostoe
BUP:ine ̄anebe boelhkine sk̄iemtjije- j̄h
fuehkieaamhtesisnie mah lihkebe
d̄arjoehimmie j̄h/jallh b̄ihkedimmiem
krievieh gosse leah salkehtimmesne j̄h
b̄ahtjierdimmesneBUP:sne.
Vuesiehtimmien gaavhtan; individuelle
guhkiebasse viehkie maanide j̄h noeride,
b̄ihkedimmie h̄iejmesne, maanagiertesne,
skuvlesne j̄h maanan voengesne j̄h
jeatjah. Maana tjuara vuesiehtimmiem
utnedh BUP:se juktie maehthed
vuesiehtimmiem minnije barkoed̄aahkan
̄adtjodh.
Vuesiehtimmie sjugnieht̄avva d̄aakteren,
psykologen jallh maanavaarjelimmiem
baaktoe.

Voestesnjeptjiefalenasse:

BUP, SANKS soptsestallehm faalehte
maanide j̄h noeride tjoejen/guvvien j̄h
tellefovnen tjirrh. Ḡaarede 2-3
j̄arhkesoptsestallehm ̄adtjodh, bielelen
vuesiehtimmiem d̄aaktaristie daarpesjidh.

Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk

Vi tilbyr utredning og behandling* til
barn og unge mellom 0 og 18 ̄ar. Som
en del av SANKS har vi et nasjonalt
ansvar for den samiske befolkningen,
og et s̄erskilt ansvar for
opptakskommunene: Kautokeino,
Karasjok, Porsanger, Lebesby,
Gamvik, Tana og
Nesseby.

Vi gir behandling for vansker slik som:

- Tilknytning, relasjon og samspill
- Problematisk eller avvikende atferd
- Forstyrrelse av aktivitet og
oppmerksomhet
- Forsinket eller p̄fallende utvikling
- Tristhet, isolasjon, depresjon og
selvmordstanker
- Sinne og aggresjon
- Rusmiddelmissbruk
- Spiseforstyrrelser
- Angst

V̄art sped- og sm̄abarnsteam gir
utredning og behandling til barn
mellom 0-6 ̄ar, samt veiledning og
konsultasjon til helsesykepleiere.

Ambulant team er et tiltak under BUP
Karasjok og Kirkenes, og bist̄ar og
samarbeider tett med BUP i kortere
perioder i pasient- og familierettede
saker som krever tettere oppf̄olging
og/eller veiledning n̄ar de er inne til
utredning og behandling i BUP.
Eksempelvis; individuell oppf̄olging av
barn og unge, veiledning i hjemmet,
barnehage, skole og i barnets
n̄armilj̄o for ̄ovrig. Barnet m̄a v̄are
henvist BUP for ̄a kunne henvises til
ambulant team.

Henvising skjer via lege, psykolog
eller barnevernet.

Lavterskeltilbud:

BUP, SANKS tilbyr samtaler for barn
og unge via lyd/bilde og telefon. Det er
mulighet for 2-3 oppf̄olgingssamtaler,
uten henvising fra lege.

Child and Adolescent Psychiatric Outpatient Clinic

We provide services for children
and adolescents between the
ages 0 to 18. SANKS has a
national responsibility for the
S̄ami population, and a special
responsibility for the
municipalities: Karasjok,
Kautokeino, Porsanger, Tana,
Nesseby, Lebesby and Gamvik.

BUP provides services for children and adolescents with problems such as:

- Attachment and relationship
issues
- Problematic or aberrant
behaviour
- Attention deficit disorder and
hyperactivity
- Delayed or atypical
development
- Sadness/isolation/depression
suicidal thoughts
- Anger/aggression issues
- Substance abuse
- Eating disorders
- Anxiety

BUP has a separate team for infants
and small children (age 0-6 years)
that offer assessment and treatment
of infants and small children as well
as guidance and consultation for
public health nurses.

The Ambulatory Team is a unit
under Child and Adolescent
Psychiatric Outpatient Clinic
(BUP) Karasjok and Kirkenes. The
Team assists and collaborates
closely with BUP for a shorter period
for patient- and familyoriented cases
that require closer follow-up and / or
guidance, when they are for
checkups and treatment in BUP.
Examples are; following up children
and youths individually, guidance at
home, kindergarten, school and in
the immediate environment the child
lives in. The child has to be referred
by BUP, so that the child can be
referred to The Ambulatory Team.
Referrals must be obtained by a
physician, psychologist or Child
Welfare Services
(CWS).

*) Du har rett til ̄a velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet henvisingen skal vurderes ved. Dersom du har
rett til n̄dvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, kan du velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet
helsehjelpen skal gis (Lov om pasient- og brukerrettigheter).

FAMILIEENHETEN

Fuelhieektievoete

Mijjeh salkehtimmiem j̄ih b̄aeh̄tjierdimmiem* maanide j̄ih fuelhkide faalehtibie gusnie tsagkesh ektiespielen j̄ih gaskesadtemen bijre. Faalenasse sjȳoh̄tehke gosse poliklinihkeles r̄aājvarimmieh eah leah vaajteles jarkelimmim vadteme, j̄ih v̄aājnoe daerpies l̄ihkebe d̄aārjoeh̄timmine. Goh bielie SANKS:ste mijjen lea nasjonaale d̄iedte saemien ar̄roji av̄teste.

B̄aeh̄tjierdimmiearromem sj̄iehtedibie fiereguhten fualhkan l̄ihke laavenjostosne eejhtegujmie. Fuelhkiej j̄ijtsh goerkese, daajroe, kultuvre j̄ih d̄aājrehtimmieh leah jarngesne b̄aeh̄tjierdimmesne. Goh bielie terapijelaajroste fuelhie b̄ōoresavva Miehtjieterapijese, akte tuvre al̄kone miehtjesne mij ryoh̄koe golme biejjeh gusnie haalveme j̄ih positijve d̄aājresh leah jarngesne.

Fuelhkieh j̄ijtsh ḡaetine ar̄roeh j̄ih d̄iedtem utnieh j̄ijtse ḡaetieguntien av̄teste. Mijjen lea j̄ijtse skuvle maanide mah leah skuvleaaltarisnie. Eejhtegh lierehtimmiebeetnegh (skiem̄tjieb̄ievnesse) aadtjoeh mearan desnie ar̄roeh. Ar̄rome vaasa njieljie v̄ahkoeh.

Vuesiehtimmie b̄aeh̄tjierd̄æmman dorjesavva sj̄ierehealsoed̄ienesjen baaktoe (BUP) r̄aāresjimmesne eejhtegujmie.

Familieenheten

Vi tilbyr utredning og behandling* til barn og familier der det er vansker knyttet til samspill og kommunikasjon. Tilbudet er aktuelt når polikliniske tiltak ikke har ført til ønsket endring, og tettere oppfølging anses som nødvendig. Som en del av SANKS har vi et nasjonalt ansvar for den samiske befolkningen.

Behandlingsoppholdet tilpasses den enkelte familie i nært samarbeid med foreldrene.

Familienes egen forståelse, kunnskap, kultur og erfaringer er sentral i behandlingen. Som en del av terapiforløpet inviteres familien på Meahcceterapiija, en tredagers utmarkstur med fokus på mestring og positive opplevelser.

Familiene bor i egne leiligheter med egen husholdning. Vi har egen skole for barn i skolepliktig alder. Foreldre får opplæringspenger (sykemelding) under oppholdet.

Oppholdet er på fire uker.

Henvvisning gjøres via spesialisthelsetjenesten (BUP) i samråd med foreldrene.

The Family Unit

We provide services for families experiencing difficulties with family interaction and communication. The service is provided when BUP outpatient measures have not resulted in the desired changes and a period of more intensive work with family relationships is considered necessary. As a part of SANKS we have a national responsibility for the Sámi population.

The treatment plan is, in cooperation with the parents, adapted to each individual family. Their understanding, knowledge, culture and experience is central to the therapy. As part of the treatment, families are invited to participate in Meahcceterapiija, a three-day treatment stay out in the nature.

The treatment period has a duration of four weeks. The unit can accommodate two families at the time and has its own school for children of school-age. Each family has their own self-catering apartment, and stay free of charge. Working parents receive training allowance/sick pay during their stay.

The referral must be provided by the local child and adolescent psychiatric outpatient clinic (BUP), in consultation with the parents.

SANKS

*) Du har rett til å velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet henvisningen skal vurderes ved. Dersom du har rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, kan du velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet helsehjelpen skal gis (Lov om pasient- og brukerrettigheter)

UNGDOMSPSYKIATRISK ENHET (UPA)

Noerepsykiatrien ektievoete

UPA lea dygnfaalenasse noeride gaskem 13-18 jaepieh psykiske tsagkesigujmie. Mijjeh salkehtimmiem j̄ih b̄ahtjierdimmiem* faalehtibie gamte suerkien sisnjelen psykiske vaejvije. Ektievoete lea bielle SANKS:este j̄ih nasjonaale d̄iedtem saemien årroji åvteste åtna.

UPA b̄ahtjierdimmiem tsagkesi åvteste vadta goh:

- Asve j̄ih depresjovne
- Noerkemevaejviej
- Jij̄tjeskaareme
- Aemieluesemedåeriesmoerh
- Psykosh j̄ih bipolaare vaejviej
- Evtiedimmiesturremh
- Ruvse

Byjrese- j̄ih individualterapije lea jarngesne b̄ahtjierdimmesne j̄ih lea saemien gielese j̄ih kultuvrese sj̄iehtedamme.

Viesehtimmesne ektievoete laavenjostoe noeri fuelhkine, skuvline, h̄iejmetj̄ieltine j̄ih dejnie mij b̄ahtjierdæmman vuesiehtamme.

Sj̄ierehealsoedienesje sk̄iemtj̄ijh vuesehte elektijve/soejkesjamme sij̄sebiej̄iemidie. UPA maahta aaj subakutte sij̄sebiej̄emh dåastodh.

Ungdomspsykiatrisk enhet

UPA er et døgntilbud for ungdom mellom 13-18 år med psykiske vansker. Vi tilbyr utredning og behandling* innenfor et bredt spekter av psykiske lidelser. Enheten er en del av SANKS og har et nasjonalt ansvar for den samiske befolkningen.

UPA gir behandling for vansker slik som:

- Angst og depresjon
- Tvangslidelser
- Selvskading
- Selvmordsproblematikk
- Psykoser og bipolare tilstander
- Utviklingsforstyrrelser
- Rus

Miljø- og individualterapi er sentralt i behandlingen og er tilpasset samisk språk og kultur.

Under oppholdet samarbeider enheten med ungdommens familie, skole, hjemkommune og henviser.

Pasienter henvises fra spesialisthelsetjenesten til elektiv/planlagt innleggelse. UPA kan også ta imot subakutte innleggelser.

The Adolescents psychiatric Unit

UPA is an inpatient unit for adolescents, ages 13 to 18 with mental health issues. We provide examinations/assessment and treatment within a wide range of mental disorders. The unit is a part of SANKS and we have a national responsibility for the Sámi population.

UPA offers services to adolescents with problems such as:

- Anxiety and depression
- Obsessive-compulsive disorders
- Self harm
- Suicidal behaviour/ideation
- Psychoses and bipolar disorders
- Developmental disorders
- Substance abuse

Milieu- and individual therapy are important to the treatment and is adapted to the Sámi language and culture.

During the patient's stay, the unit cooperates closely with the family, the school, the local community and those who submit the referral.

A specialist healthcare service must refer patients to elective/planned admission. UPA can also submit subacute admissions.

*) Du har rett til å velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet henvisningen skal vurderes ved. Dersom du har rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, kan du velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet helsehjelpen skal gis (Lov om pasient- og brukerrettigheter).

TVERRFAGLIG SPESIALISERT RUSBEHANDLING (TSB POLIKLINIKK)

Dåaresthfaageles sjiere báehtjierdimmie ruvse- jìh jearohkevoetesne

TSB poliklinihke lea faalenasse almetjidie ruvse- jallh jeatjah jearohkevoetedáeriesmoerigujmie. Maahta aaj skiemtjiji fuelhkieh jìh lihke almetjìh ektievoetese vuesiehtidh. TSB sjiere diédtem átna tjìelti ávteste Gaske-Finnmarkkesne jìh Luvlie Finnmarkkesne, jìh goh bielie SANKS:ste mijjen lea nasjonaale diédte saemien árroji ávteste.

Dåaresthfaageles sjiere báehtjierdimmie ruvseste jìh jearohkevoeteste (TSB) salkehtimmiem jìh báehtjierdimmiem faalehte ruvse- jìh jearohkevoeteste geerve almetjidie bijjelen 18 jaepieh.

Jearohkevoete maahta dan bijre árrodh:

- Ruvsemehtieh goh alkohovle, luhpehts narkotijkamehtieh, jìh daalhkesh dáehkesne A- jìh B, mejtie lea uhpehtslaakan reebleme jallh báajhtoehlaakan átnasuvvieh resepten mietie dáaktarijstie.
- Spielejearohkevoete
- Jeatjah sáarhts jearohkevoete

TSB poliklinihke lea biejjiefaalenasse. Vuesiehtimmiem biejjiefaalenassese dorjesávva dáakteren, psykologen, NAV:en, ruvsekonsulenten/ sosijaalekonsulenten jìh maanavaarjelimmien baaktoe, jìh aaj sjierehealsoedienesjen jìh faangkegáetiedienesjen baaktoe.

Vuesiehtimmiem seedtesávva diekie; Vuarjasjimmiebarkoedáehkie Ruvse, Finnmarkkeskiemtjegaetie HG.F.

Tverrfaglig spesialisertbehandling i rus- og avhengighet

TSB poliklinikk er et tilbud for personer med rus- eller annen avhengighetsproblematikk. Familier og pårørende til pasienter kan også henvises til enheten. TSB har et særskilt ansvar for kommunene i Midt-Finnmark og ØstFinnmark, og som en del av SANKS har vi et nasjonalt ansvar for samisk befolkning.

Tverrfaglig spesialisert behandling av rus og avhengighet (TSB) tilbyr utredning og behandling av rus- og avhengighet til voksne over 18 år.

Avhengigheten kan være i forhold til:

- Rusmidler som alkohol, illegale narkotiske substanser, samt legemidler i gruppe A- og B, som enten er anskaffet illegalt, eller som brukes feil på resept fra leger.
- Spillavhengighet
- Andre typer avhengighet

TSB poliklinikk er et dag tilbud. Henvisning skjer via lege, psykolog, NAV, ruskonsulent/sosialkonsulent og via barnevern, samt via spesialisthelsetjenesten og fengselstjenesten.

Henvisningen sendes: Vurderingsteamet Rus, Finnmarkssykehuset HF.

*) Du har rett til å velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet henvisningen skal vurderes ved. Dersom du har rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, kan du velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet helsehjelpen skal gis (Lov om pasient- og brukerrettigheter).

Interdisciplinary specialized substance abuse treatment

TSB outpatient clinic is a treatment unit for the people with substance abuse or other addictions. Patient's family members can also be referred to TSB. TSB has a specific responsibility for municipalities in Central- and EastFinnmark. In addition, as a part of SANKS, TSB has a responsibility for the Sami population at a national level. Interdisciplinary Specialized Substance Abuse Treatment (TSB) offers substance abuse/addiction assessment and treatment to the adults over 18 years old.

Addiction includes:

- Drugs such as alcohol, illegal narcotics as well as medicines in groups A and B, which are either illegally obtained or incorrect use of prescription from doctors.
- Gambling addiction
- Other types of addiction

TSB outpatient clinic is a day hospital. Referrals are made through doctor, psychologist, the Norwegian Labour and Welfare Administration (NAV), Substance Abuse Counselor / Social Counselor, The Child Welfare Services, as well as the Specialist Health Service and the Correctional Service.

The referral is sent to: The substance-use assessment team, Finnmark Hospital.

VOKSENPSYKIATRISK POLIKLINIKK (VPP)

Geevrepyskiatrijen poliklinihke

Mijjeh salkehtimmiem j̄ih b̄aeh̄tjierdimmiem* geerve almetjidiie faalehtibie. Goh bielie SANKS:este VPP nasjonaale d̄iedten ātna saemien ārroji āvteste, j̄ih s̄jiere d̄iedtem d̄aastoeh̄timmietielti āvteste; Guovdageaidnu, Karasjohke, Porsanger, Lebesby j̄ih Gamvik. Daesnie sk̄iemtjijidiie salkehte Nasjonaale njoelkedassi mietie, dan m̄aenngan mijjeh sk̄iemtjijinie ektine b̄aeh̄tjierdimmiiesoekesjen bījre seamadibie.

Mijjeh b̄aeh̄tjierdimmiem tsagkesi āvteste vedtebe goh:

- Traavmah, asve, depresjovne j̄ih noerhkemevaejviah
- Byöpmedimssturremh
- Persovnelesvoetesturremh
- Psykosedāeriesmoerh
- Ruvsedāeriesmoerh j̄ih jeatjah s̄āarhts jearohkevoetedāeriesmoerh

Abpe b̄aeh̄tjierdimmiem individuelle s̄j̄iehteladta, gusnie ḡiele, kultuvre j̄ih haalveme Leah Jarngesne.

Vuesiehtimmie b̄aeh̄tjierd̄æmman sjugniehtāvva d̄āakteren jallh psykologen baaktoe.

Voksenpsykiatrisk poliklinikk

Vi tilbyr utredning og behandling* til voksne. Som en del av SANKS har VPP et nasjonalt ansvar for den samiske befolkningen, og et særskilt ansvar for opptakskommunene: Kautokeino, Karasjok, Porsanger, Lebesby og Gamvik. Her utredes pasienter etter Nasjonale retningslinjer, deretter blir vi i samarbeid med pasienten enig om en behandlingplan.

Vi gir behandling for vansker slik som:

- Traumer, angst, depresjon og tvangslidelser
- Spiseforstyrrelser
- Personlighetsforstyrrelser
- Psykoseproblemer
- Rusproblemer og andre former for avhengighetsproblematikk

All behandling tilrettelegges individuelt med fokus på språk, kultur og mestring.

Henviing skjer via lege eller psykolog.

Adult Psychiatric Outpatient Clinic

The Adult Psychiatric outpatient clinic (VPP) provides treatment for adults. As a part of SANKS VPP has a national responsibility for the Sámi population and a special responsibility the municipalities: Karasjok, Kautokeino, Porsanger, Lebesby and Gamvik. Patients are examined according to national guidelines, then, in partnership with the patient we agree on a treatment plan.

VPP provides services for adults who may be experiencing:

- Trauma, anxiety, depression and obsessive compulsive disorders
- Eating disorders
- Personality disorders
- Psychotic disorders
- Substance abuse and other forms of addiction

Treatment are adjusted individually with focus on language, culture and coping skills.

Referral must be obtained by a physician or a psychologist.

*) Du har rett til å velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet henvisningen skal vurderes ved. Dersom du har rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, kan du velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet helsehjelpen skal gis (Lov om pasient- og brukerrettigheter).

DØGNENHETEN - AVHENGIGHET (TSB)

Dygneektievoete- jearohkevoete

Mijjeh libie dygneektievoete mij salkehtimmiem jih b̄ahtjierdimmiem* faalehtibie geerve almetjidie ruvse- jih jearohkevoeted̄aeriesmoerigujmie. Goh bielie SANKS:este mijjen lea nasjonaale d̄iedte saemien ̄arroi ̄avtete, b̄ahtjierdimmie j̄ijtjevyljehke. Mijjen aaj sk̄iemtjijh mah bysvehtsem tjirrehtieh institusjovnesne, Bysvehtstjirrehtimmielaaken § 12 mietie

Mijjeh b̄ahtjierdimmiem vedtebe ruvsejih jearohkevoeted̄aeriesmoeri sisnjelen goh:

- Alkohol
- Narkotika
- B̄adtjah
- B̄aajhtoeh plaantegēatnoe
- Sp̄ielejearohkevoete

Byjreseterapije mij ̄atnas̄avva kultuvresenstijve perspektijvem feerhmie. Abpe b̄ahtjierdimmiem sjiehteladta dovne fiereguhtese jih d̄aehkesne gusnie skreejrije soptsestallemem, kognitijve terapijem, fysisk darjomh jih haalvemem jarngesne utnieh.

Vuesiehtimmiem sjugnieht̄avva d̄aakteren, NAV:en, ruvsekonsulenten, maanavaarjelimmien, sjiere- jih faangkeḡaetiehealsoed̄ienesjen baaktoe.

Vuesiehtimmiem seedtes̄avva: Vuarjasjimmiebarkoed̄aehkie Juvse Finnmaarkheskiemtjegaetie HG.

Døgneheten - avhengighet

Vi er en døgnehet som tilbyr utredning og behandling* til voksne med rus- og avhengighetsproblematikk. Som en del av SANKS har vi et nasjonalt ansvar for den samiske befolkningen.

Behandlingen er frivillig. Vi har også pasienter på § 12-soning.

Vi gir behandling innen rus- og avhengighetsproblematikk slik som:

- Alkohol
- Narkotika
- Medikamenter
- Blandingsmisbruk
- Spilleavhengighet

Miljøterapien som anvendes inkluderer et kultursensitivt perspektiv. All behandling tilrettelegges både individuelt og i gruppe med fokus på motiverende samtale, kognitiv terapi, fysisk aktivitet og mestring.

Henvising skjer via lege, NAV, ruskonsulent, barnevern, spesialist- og fengselshelsetjenesten.

Henvisingen sendes:
Vurderingsteamet
Rus Finnmarkssykehuset HF.

Inpatient Unit -addiction

Inpatient Unit is for adult patients suffering from substance abuse or addiction disorders. As a part of SANKS, TSB has a national responsibility for the Sámi population.

Treatment is voluntary, however, we also have patients admitted on a Section 12 of the Execution of Sentences Act, "Execution of sentence in an institution".

We offer services to individuals with substance abuse, dependency and addiction disorders such as:

- Alcohol
- Substance
- Medication dependencies
- Combination addictions
- Gambling addictions

The milieu therapy treatment has emphasis on a culturally sensitive perspective. All treatments are organized both individual and in groups with focus on motivational techniques, cognitive therapy, physical activity and coping skills.

Referrals must be obtained from a physician, NAV (Norwegian Labour and Welfare Administration), substance abuse counsellors, child welfare services/ social services, specialist healthcare services, and prison health services.

Referrals must be sent to:
Vurderingsteamet Rus,
Finnmarkssykehuset HF.

*) Du har rett til å velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet henvisingen skal vurderes ved. Dersom du har rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, kan du velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet helsehjelpen skal gis (Lov om pasient- og brukerrettigheter).

DØGNENHETEN - PSYKISK HELSE

Dygneektievoete-psykiske healsoe

Mijjeh salkehtimmiem j̄ih b̄ahtjierdimmiem* faalehtibie geerve almetjidi. Goh bielie SANKS:ste dygneektievoete nasjonaale d̄iedtem ātna saemien ārroji āvteste, j̄ih sj̄iere d̄iedtem d̄aastoehthimmetjielti āvteste, Guovdageaidnu, Karasjohka, Porsanger, Lebesby j̄ih Gamvik.

Mijjeh b̄ahtjierdimmiem vedtebe tsagkesi āvteste goh:

- Asvevaejviah
- Depresjovnh
- Persovnelesvoetesturremh
- Psykosh
- Jearohkevoetedāeriesmoerh

B̄ahtjierdimmie vaasa gaskem 1-4 v̄ahkoeh, men sj̄iere vuarjasjimmiem dorjesuvviah mearan b̄ahtjierdimmesne.

Byjreseterapije mij ātnasāvva kultuvresensitivje perspektijvem feerhmie.

Abpe b̄ahtjierdimmiem sj̄iehteladta dovne fiereguhtese j̄ih d̄aehkesne gusnie ḡielem, kultuvrem, fysiske darjomh j̄ih haalvemem d̄aehkesne ātna.

Vuesiehtimmiem sjugniehtāvva d̄aakteren jallh psykologen tj̄irrh.

Døgnerheten- psykisk helse

Vi tilbyr utredning og behandling* til voksne. Som en del av SANKS har døgnerheten et nasjonalt ansvar for den samiske befolkningen, og et særskilt ansvar for opptakskommunene: Kautokeino, Karasjok, Porsanger, Lebesby og Gamvik.

Vi gir behandling for vansker slik som:

- Angstlidelser
- Depresjoner
- Personlighetsforstyrrelser
- Psykoser
- Avhengighetsproblematikk

Behandlingsoppholdet er mellom 1 uke til 4 uker, men det gjøres individuelle vurderinger underveis i behandlingsløpet.

Miljøterapien som anvendes inkluderer et kultursensitivt perspektiv.

All behandling tilrettelegges både individuelt og i gruppe med fokus på språk, kultur, fysisk aktivitet og mestring.

Henvvisning skjer via lege eller psykolog.

Inpatient Unit - Mental Health

Inpatient Unit- Mental Health provides psychiatric treatment for adults. As a part of SANKS, we have a national responsibility for the Sámi population and a special responsibility the municipalities: Karasjok, Kautokeino, Porsanger, Lebesby and Gamvik.

The unit provides treatment of mental health issues such as:

- Anxiety
- Depression
- Personality disorders
- Psychoses
- Substance abuse disorders

The treatment period is normally between 1-4 weeks, but individual assessments are made during the course of treatment.

The milieu therapy used includes a culture sensitive perspective.

Patients are offered both individual and group therapy with a focus on language, culture, physical activity and coping skills.

Referrals must be obtained from a physician or a psychologist.

*) Du har rett til å velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet henvisningen skal vurderes ved. Dersom du har rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, kan du velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet helsehjelpen skal gis (Lov om pasient- og brukerrettigheter).

SANKS-FoU

Dotkeme- j̄ih evtiedimmiebarkoe - DoE

SANKS DoE edtja meatan árrodh evtiedidh j̄ih gorredidh seammavyörtogs dienesjh psykiske healsoe- j̄ih jearohkevoeten sisnjelen saemien árroejdie.

Daate dorjesávva viehkine:

- Dotkemasse j̄ih evtiedimmiebarkose sjiehteladtedh psykiske healsoe- j̄ih jearohkevoeten sisnjelen saemien árroejdie
- Ööhpehtimmiem/beagkohtimmiem faalehtidh laavenjostosne dej klinihkeles ektievoetigujmie saemien kultuvregoerkesen bijre nasjonaale j̄ih gaskenasjonaalet
- Faage- j̄ih dotkemebyjresigujmie iktedidh j̄ih laavenjostedh nasjonaale j̄ih gaskenasjonaale

SANKS 2 milliovnh krávnah bæjhkohte dotkemasse j̄ih evtiedimmiebarkose suerkien sisnjelen psykiske healsoe- j̄ih jearohkevoete saemien árroejdie Nöörjesne.

Forskning og utviklingsavdeling

SANKS FoU skal være med å utvikle samt sikre likeverdige tjenester innen psykisk helse- og avhengighet til den samiske befolkningen.

Dette gjøres ved å:

- Legge forholdene til rette for forskning og utviklingsarbeid innenfor psykisk helse- og avhengighet til den samiske befolkningen
- Tilby undervisning/formidling i samarbeid med de kliniske enhetene om samisk kulturforståelse nasjonalt og internasjonalt
- Samordne og samarbeide med fag- og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt

SANKS lyser årlig ut 2 millioner kroner til forskning og utviklingsarbeid innen området psykisk helse- og avhengighet for den samiske befolkningen i Norge.

Research and Development

SANKS R&D contribute to developing and ensuring equitable services in mental health and addiction to the Sámi population.

This is done by:

- Facilitate research and developmental work within mental health and addiction to the Sámi population
- Offering teaching / dissemination in collaboration with the clinical units concerning Sámi cultural understanding nationally and internationally
- Coordinate and collaborate with other research units nationally and internationally

Each year, SANKS allocates NOK 2 million to various research and development projects in the field of mental health care and substance abuse among Norway's Sámi population.

SAMISK TOLKETJENESTE

Saemien toelhkediensje

Jis datne goh skiemtjije sijhth dov noerhtesaemien gielem nuhtjedh sjierehealsoedieniesjinie Healsoe Noerhtesne jih SANKS:sne, toelhkediensje mahta noerhtesaemien toelhkem faalehtidh daelie gosse dov lea tæjmoe mijjen luvnie.

Daelie toelhkhe utnebe mij lea stieresne Hammerfest skiemtjegåetesne aarkebiejjieh gaskem ts. 08.00-15.00. Toelhkhe mahta aaj maajhtoelkkestidh. Aarkebiejjiej ts. 15.00 ræjeste ts. 22.00 raajan maajhtoelhkem faalehtibie noerhtesaemien gielesne. Hielji jih svihtjije bissiebiejjiej maajhtoelhkem faalehtibie ts. 08.00-22.00.

Gåarede toelhkem elektrovneles dongkedh toelhkediensjen jijtse nedtesæjrosne Finnmarhkeskiemtjegåetien nedtesæjroen nuelesne. Vielie bievnesh diensjen bijre lea daesnie www.sanks.no jallh www.finnmarksykehuset.no

Maahata aaj toelhkem dongkedh mijjen vaeptietellefovnesne +47 468 47 4040 (ts. 08.00-22.00 abpe våhkoen)

Jis toelhke ij vaestedh, dellie sån giehtelieh toelkkestieh, dah dutnjien ringkieh gosse dej lea astoe.

Hijven jis dijjieh mujhtede latjkoem hiejhtedh jis idie toelhkem daarpesjh.

Mijjen toelkhk sjaevehtsvoetediedtem utnieh jih edtjeh ajve toelhkebarkosne toelkkestidh. Gaskesadth maaje – mijjeh desnie dov gaavhtan.

Samisk tolketjeneste

Dersom du som pasient ønsker å få bruke ditt samiske morsmål i møte med spesialisthelsetjenesten i Helse Nord og SANKS*, kan tolketjenesten i dag tilby nordsamisk tolk når du har time hos oss.

Per i dag har vi tolk som er tilstede på Hammerfest sykehus alle hverdager mellom kl. 08.00 – 15.00. Tolken kan også ta oppdrag som fjerntolk. På hverdager etter kl 15.00 frem til kl 22.00 tilbyr vi fjerntolking på nordsamisk. I helgene og bevegelige helligdager tilbys det fjerntolking fra kl 08.00-22.00

Det er mulig å bestille tolk elektronisk på tolketjenesten egen nettside under Finnmarkssykehuset hjemmeside. For mer informasjon om tjenesten gå inn på www.sanks.no eller www.finnmarksykehuset.no.

Du kan også bestille tolk ved å ringe vår vakttelefon +47 46 84 74 04 (kl. 08.00-22.00 hele uken)

Hvis tolken ikke svarer, er de mest sannsynlig opptatt med tolkeoppdrag, de ringer deg opp når de blir ledig. Det vil være fint om dere husker å avbestille avtalen dersom du ikke har behov for tolk.

Våre tolker har taushetsplikt og de skal kun tolke under tolkeoppdraget. Ta gjerne kontakt – vi er der for deg.

Sami Interpreting Service

If you as a patient want to use Sami language during a consultation at the specialist health service in Helse Nord and SANKS*, we Interpreting Service provide Northern Sami interpreters.

Currently we have interpreter at Hammerfest Hospital (or Finnmark Hospital Trust in Hammerfest) on every weekday 8:00 – 15:00. Interpreter at hospital shall also provide remote interpreting.

In addition, we provide remote interpreting 15:00 – 22:00 on weekdays (after business hour) and 8:00-22:00 on weekends and public holidays.

You can request interpreter online by accessing the webpage of our interpreting service under Finnmark Hospital website. For more information, go to www.sanks.no or www.finnmarksykehuset.no. You can also call our hotline to request interpreters: +47 468 47 404 (8:00-22:00 every day, mon. – sun.)

If interpreters do not answer the phone, they are most likely busy with another interpretation duty. They shall call you thereafter.

Please do not forget to cancel the request if there is no need to use interpreter.

Our interpreters have a duty of confidentiality and interpretation shall be done only when they are on duty. Feel free to get in touch with us – we are here for you.

*) Du har rett til å velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet henvisningen skal vurderes ved. Dersom du har rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, kan du velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet helsehjelpen skal gis (Lov om pasient- og brukerrettigheter).

SAMISK LÆRINGS- OG MESTRINGSSENTER (LMS)

Saemien liereme- j̄ih haalvemejarnge (LMS)

Saemien liereme- j̄ih haalvemejarnge (LMS) lea daajroejarnge skiemtjije- j̄ih lihkefuelhkielierehtæmman. Saemien LMS lea bielie SANKS:ste mij nasjonaale d̄iedtem åtna saemien årroji åvteste.

LMS sj̄iere d̄iedtem åtna dåastoehtimietj̄ielti åvteste: Guovdageaidnu, Kárásjohka, Porsanger, Deatnu j̄ih Unjárga.

LMS liereme- j̄ih haalvemekuvsh* faalehte skiemtj̄iidie j̄ih lihke fuelhkide mej kroniske j̄ih guhkies skiemtjelassh, funksjovnegiehpiedimmie, fysiske j̄ih psykiske vaejvieh j̄ih skiemtjelassh j̄ih vaejvieh j̄ih skiemtjelassh geeruvevoeten/jearohkevoeten gaavhtan.

Ulmie liereme- j̄ih haalvemekuvshine lea datne edtj̄h dov vaejvien jallh skiemtjelassen bijre lieredh, j̄ih guktie maahtah aarkebiej̄jem haalvedh. Juktie dov geajnoem veeljedh tjoerh daajroem utnedh dovne skiemtjelassen, bæhtjerdimmien, j̄ijtsh vierhtiej j̄ih jarkelimmien bijre jieledvoetijste.

Gaajhkh lierehtimmiekuvsh edtj̄ieh gieeldh j̄ih kulturelle s̄iehtelsjimmiem utnedh.

Vuesiehtimmie: Tjoerh vuesiehtimmiem dåaktaristie utnedh juktie meatan årrodh mijjen kuvshine. Maahta dov staeriesdåaktere jallh dåaktere skiemtjegåetesne årrodh mij datnem vuesehte.

Samisk lærings- og mestringssenter

Samisk lærings- og mestringssenter (LMS) er et kunnskapssenter for pasient- og pårørendeopplæring. Samisk LMS er en del av SANKS som har et nasjonalt ansvar for den samiske befolkningen.

LMS har et særskilt ansvar for opptakskommunene: Kautokeino, Karasjok, Porsanger, Tana og Nesseby.

LMS tilbyr lærings -og mestringkurs* for pasienter og pårørende med kroniske og langvarig sykdom, funksjonsnedsettelse, kroppslige, psykiske, rus/avhengighets lidelser og sykdom.

Målet med lærings- og mestringkurs er at du skal lære om din lidelse eller sykdom og hvordan du kan mestre hverdagen. For å velge din vei må du ha kunnskap både om sykdom, behandling, egne ressurser og endring av levevaner.

Alle opplæringskurs skal være språklig og kulturelt tilrettelagt.

Henvising: Du må ha henvising fra lege for å delta på våre kurs. Det kan være din fastlege eller din lege på sykehuset. Henvisningen sendes elektronisk eller per post.

Center for Learning and Mastery in Sami

Center for Learning and Mastery in Sami (Samisk lærings og mestringssenter, LMS) is a knowledge center providing tutorials to patients and family caregivers. Sami LMS is a part of SANKS with a national-level responsibility for the Sami population.

LMS is especially responsible to following municipalities: Kautokeino, Karasjok, Porsanger, Tana and Nesseby.

LMS provides patients and family caregivers with a series of Learning and Mastery courses on chronic and long-term illness, disability, and physical, mental and substance abuse disorders and illness.

The aim of LMS is that you will learn about your disorders or illness and how you are able to master everyday life. To choose your path, you should have knowledge on your illness, treatments, your own resources and lifestyle changes.

All training courses are language and culture friendly.

Referral: You need to have a doctor's referral to attend LMS courses. Referral can be from GP or the hospital doctor. Referral shall be sent electronically or by mailing address.

**) Du har rett til å velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet henvisningen skal vurderes ved. Dersom du har rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, kan du velge ved hvilken offentlig eller privat virksomhet helsehjelpen skal gis (Lov om pasient- og brukerrettigheter).*

TRENGER DU HJELP?
KONTAKT

SANKS FoU, barn og unge
78 96 74 20

SANKS Voksenpsykiatrisk poliklinikk
78 96 74 30

SANKS Døgnetenhet psykisk helse og avhengighet
78 96 74 40

Sámi klinihkka
78 96 74 00

WWW.SANKS.NO

Følg oss på facebook: SÁNAG / SANKS **Følg oss på instagram: sanagsanks**